

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op dinsdag 4 juni 2024 om 20.00 uur door **Véronique van den Engh**

Véronique van den Engh werd in 's-Hertogenbosch geboren. Ze kreeg, na een aantal jaren pianoles, op 14-jarige leeftijd haar eerste orgellessen van haar oom Aat Broersen in Haarlem. Na haar Gymnasium B opleiding ging ze studeren aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. Ze behaalde daar als leerling van Maurice Pirenne het diploma Docerend Musicus in juni 1989 en een jaar later het diploma Uitvoerend Musicus voor orgel. Bij Cees Rotteveel studeerde zij koördirectie, waarvoor ze in juni 1988 afstudeerde. Sinds augustus 1989 is zij als docent verbonden aan de Schola Cantorum van de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Bij de Schola Cantorum was zij tevens meer dan twintig jaar assistent-dirigent. Gedurende vijfentwintig jaar was zij in de Sint-Jan assistent-organist. Op 1 februari 2008 volgde zij Maurice Pirenne op als organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan te 's-Hertogenbosch.

In samenwerking met de Schola Cantorum speelde zij in de vier patriarchale basilieken in Rome en o.a. in Mainz, Brussel, Edinburgh, Bremen. Zij is voorzitter bij de Stichting Orgelkring "Hendrik Niehoff" en bestuurslid bij de Stichting *Maurice Pirenne*. In juni 2014 verscheen haar eerste cd 'Imposant', in juli 2015 haar tweede cd 'Allure' en in mei 2017 haar derde cd 'Illuster'. Op de cd's staan diverse orgelwerken, gespeeld op het monumentale groot orgel van de Sint-Janskathedraal. De cd's ontvingen hoge waarderingen in de vakpers. Zij nam het initiatief tot het tot stand komen van en werkte mee aan het boek: 'Het groot orgel van de Sint-Janskathedraal, De Nachtwacht van 's-Hertogenbosch', dat in november 2016 verscheen. Composities van haar verschenen in het tijdschrift 'Muziek en Liturgie' (april 2018) en in 'Nieuwe voorspelen & begeleidingen bij het Liedboek' (2021). In april 2022 is een podcast met haar uitgebracht bij het programma 'Alle registers open' van de EO. In april 2023 was ze te horen in het radioprogramma 'Maatwerk' bij de rubriek 'De pijnlijjn'.

Voor meer informatie zie: www.veroniquevandenengh.nl

Praeludium und Fuga in fis-moll, BuxWV 146	Dietrich Buxtehude	1637-1707
Partita: Ach wie nichtig, ach wie flüchtig	Georg Böhm	1661-1733
Complainte de voix humaine	Jean-Paul Verpeaux	Geb. 1951
Uit sonate nr 8 in e-moll: Introduction & Passacaglia	Joseph Rheinberger	1839-1901
Onder een linde groen	Jan Pieterszn Sweelinck	1562-1621
Deuxième Choral en si-mineur	César Franck	1822-1890
Toccatà en b-mineur	Eugène Gigout	1844-1925

Toelichting

Buxtehude: Dit stuk is meer dan één praeludium en één fuga. Na het korte praeludium volgen twee fuga's van uitersten: allereerst een fuga aangeduid met Grave (ernstig, zwaar), aansluitend een tweede fuga aangeduid met Vivace (levendig). Daarna volgt een kort toccata-achtig deel, wat tot slot overgaat in een meer praeludium stijl.

Böhm: Een koraalpartita is een reeks variaties over een lied. Hier is dat een kerklied waarvan tekst en melodie geschreven zijn door Michael Franck in ca. 1652:

Ach wie flüchtig, ach wie nichtig ist der Menschen Leben!

Wie ein Nebel bald entsteht und auch wieder bald vergehet, so ist unser Leben, sehet!

Bach schreef zelfs een cantate op dit lied, Böhm schreef deze partita, die uit 8 variaties bestaat.

Verpaux: Een intiem, bijna meditatief stukje waarbij de vox humana over de volle breedte te horen is. Halverwege het stuk staat een spiegel en wordt het eerste gedeelte terug uit gespeeld. In de kreeft, zoals dat heet. Het gebeurt vrijwel onhoorbaar, de plaats van de spiegel is niet te horen.

Rheinberger: Een passacaglia heeft variaties over een steeds terugkerend thema, bij voorkeur in de bas en meestal in een driedelige maat. Rheinberger schreef in deze passacaglia variaties op het basthema die afwisselend van karakter en intensiteit zijn. Als een mantra wordt het thema alsmar herhaald, maar met een intense spanningsboog. Zo leent het zich ook uitermate goed om de klankdiversiteit van het orgel te laten horen. Een uitdaging, die alleen met een goede registrant haalbaar is. Voor het slot gebruikt Rheinberger de introductie van het eerste deel van de Sonate, waardoor deze als geheel gespeeld een eenheid vormt.

Sweelinck: De variatietechnieken van Nederlands grootste componist waren beroemd en vele organisten uit binnen- en buitenland kwamen naar Amsterdam om bij hem de kunst te leren. De variaties op dit lied zijn typerend voor zijn stijl. Hij behoudt steeds duidelijk het lied, maar zijn meesterschap en inventiviteit worden zichtbaar in de vormgeving van de variaties. Dit oud Nederlandse lied, van oorsprong een Engelse ballad, behoort tot de verhalende liederen uit de mondelinge overlevering: Onder de grote, dikke, groene lindeboom verpoost iemand die het wel en wee van twee 'liefkens' gadeslaat.

Franck: Franck componeerde de 'trois chorals' in de laatste maanden van zijn leven en zette hiermee de kroon op zijn werk. Dit tweede Choral, op een eigen koraalmelodie, heeft de structuur van een passacaglia en fuga. Het eerste thema klinkt allereerst in het pedaal en vervolgens in een drietal variaties. Daarna volgt een tweede thema, cantabile, dat afgewisseld wordt door snelle passages. Het eerste gedeelte sluit af met een verstild gedeelte. Het tweede gedeelte opent met een 'Largamente con fantasia', brede akkoorden afgewisseld met snelle loopjes, waarna een fugatisch gedeelte volgt waarin het eerste en het tweede thema op prachtige wijze gecombineerd worden. Franck werkt na een groot crescendo naar een climax, waarin nog eenmaal het eerste thema klinkt. De afsluiting van het tweede gedeelte is gelijk aan die van het eerste gedeelte.

Gigout: Een toccata is een virtuoze, fantasie-achtige instrumentale compositie zonder vaste vorm. Met deze spetterende toccata is Gigout bekend geworden.